

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากร โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับหรือระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาเพียงระดับที่รัฐจัดให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง หากการศึกษาระดับนี้มีคุณภาพต่ำไม่สนองความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริงแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศจบการศึกษาระดับนี้ แล้วออกไปประกอบอาชีพ จากสถิติพบว่าในปีการศึกษา 2522 นักเรียนที่จบ ป.6 แล้วไม่ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นมีประมาณร้อยละ 40 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2522 : 22) ปีการศึกษา 2523 ไม่ได้ศึกษาต่อประมาณร้อยละ 52 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 12) และปีการศึกษา 2524 ไม่ได้ศึกษาต่อประมาณร้อยละ 54 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 30) ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวโน้มการไม่ได้ศึกษาต่อในระดับสูงของนักเรียนที่จบระดับประถมศึกษาค่อย ๆ สูงขึ้น และนักเรียนจำนวนนี้จะอยู่ในวัย 13 - 15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการรวมกลุ่มเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความอยากรู้อยากเห็น ถิ่นค่านิยมค่านิยมสิ่งแวดล้อมของตนเอง (นวลศิริ เปาโรหิตย์, จันทมาศ ปรีชยานุช และอรทัย ชื่นมณูญย์ 2520 : 173 - 217) ดังนั้น ถ้าการศึกษาไม่สามารถฝึกเด็กเหล่านี้ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และลักษณะนิสัยที่เหมาะสม ก็จะก่อให้เกิดปัญหาทาง เศรษฐกิจและสังคมได้หลายประการ เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการศึกษา เสพติด ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในที่สุด

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการเตรียมกำลังคนระดับพื้นฐาน เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานของประเทศ แต่ในระยะที่ผ่านมา ยังไม่ได้เน้นเรื่องการศึกษาเสริมวิชาชีพเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลบ่งบอกชัดแล้วว่า เด็กที่จบระดับนี้แล้วไม่ได้เรียนต่อเป็นส่วนมาก เมื่อออกไปประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นทางค้าขาย เกษตรกรรม อุตสาหกรรม

พาณิชย์กรรม หรือค้ำอื่น ๆ จึงมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ผลเสียของแรงงานที่มี การศึกษาค่ำก็คือระดับความสามารถในการผลิตต่ำ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือสาขาเกษตรกรรม ซึ่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และมีแรงงานที่ทำการเกษตร ประมาณร้อยละ 75 ของแรงงานทั้งประเทศ แต่สามารถผลิตผลผลิตได้เพียงร้อยละ 27 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเท่านั้น (ประมวล เสนาฤทธิ, สงบ ฉันทะ และกรมอ กุประเสริฐ 2524 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการศึกษาในระดับนี้ ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตร นี้มุ่งให้ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และสามารถดำรงตน เป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีหลักการ จุดหมาย และโครงสร้าง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ท - ก)

หลักการ

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการ เรียนไปใช้ ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้าง เอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้ เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

จุดหมาย

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดหมายชั้นบนพื้นฐาน ของความเป็นไทย โดยให้นำเอาสภาพปัญหาและความต้องการของชาวไทย โดยส่วนรวม มาเป็นพื้นฐาน แล้วพิจารณาว่าจะสร้างคนไทยให้มีลักษณะที่พึงประสงค์จะ ต้องสร้าง เสริม เพิ่มเติมสิ่งใดลงไปอีกบ้าง จากนั้นก็นำมากำหนดเป็นจุดหมายของหลักสูตร (มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช 2525 : 306) มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. คุณสมบัติที่ควรเน้น ได้แก่ ทั้งตนเองได้ มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน รัจักคึก วิจารณ์ คัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีขันติธรรม ทอดำวิจารณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รัจักยกย่องผู้อื่น ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ รัจักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตาม ที่ดี

2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ มีสุขภาพที่แข็งแรง และจิตใจ รักฎหมาย มีทักษะในการหา การใช้ และการออมทรัพย์ เข้าใจความหมายของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อชีวิตประจำวัน มีทักษะในการจัดการ ทำงานรวมกลุ่มกัน โดยถือหลักสหกรณ์ แสวงหาความรู้ เพิ่มเิมอยู่ เสมอ มีความรู้และทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สามารถยังชีพสมกลมกลืนกับสภาพและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รัจักชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ

3. ชีวิตที่สงบสุข ได้แก่ รัจักปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาการใหม่ ๆ เข้าใจศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ รัจักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ มีความศึกริเริ่ม ขอมรับความคึคเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และรัจักแก้ไข ปัญหาความขัดแย้ง โดยสันติวิธี

4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ได้แก่ เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัคุณค่า ชื่นชมและรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ สำนึกในหน้าที่ และสิทธิของตน รัความสำคัญของครอบครัว สังคม และท้องถิ่นของตน รัความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ เน้นกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ กับสมาชิกอื่น ๆ เพื่อความเจริญและมั่นคงของประเทศ รัคุณค่าในความเป็นไทยและภูมิใจที่เกิดในดินแดนคนไทย

โครงสร้างของหลักสูตร

เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรนั้น เก็บใ้กำหนดใ้มีมวลประสภารณใ้ 4 กลุ่มประสภารณ ใ้มาใ้ปี พ.ศ.2523 กระทรวงศึกรษาธิการใ้จึคทำหลักสูตรภาษา-อังกฤษ และเนือหารายละเอียกรงานเลือกกลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5, 6 ใ้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สภาพเศรษฐกิจ สังคมของประเทศและความเหมาะสมกันต่าง ๆ จึงใ้เพิ่มเวลาเรียนใ้หลักสูตรประณศึกรษา พุทธศักราช 2521

สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง (เฉพาะชั้น ป.5 - 6) เมื่อรวมเวลาเรียนแล้วจะมีเวลาเรียน 1,200 ชั่วโมง ใน 1 ปีการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาได้เลือกสอนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือสอนวิชาชีพเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่งไปตามสภาพความถนัดของนักเรียนและความสนใจ ความเหมาะสมของท้องถิ่น ทั้งแก่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป (คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วค 520/2523 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2523) นับเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ 5

มวลประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่ม และอัตราเวลาเรียนมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ก)

1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์ อัตราเวลาเรียนชั้น ป.1 - 2 ประมาณ ร้อยละ 50 ป. 3 - 4 ร้อยละ 35 และ ป.5 - 6 ร้อยละ 25 ของเวลาเรียนทั้งหมด

2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิต และสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในร้านค้าต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี อัตราเวลาเรียน ป.1 - 2 ประมาณร้อยละ 15 ป.3 - 4 ร้อยละ 20 ป.5 - 6 ร้อยละ 25 ของเวลาเรียนทั้งหมด

3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสัย อัตราเวลาเรียน ป.1 - 2 ประมาณ ร้อยละ 25 ป.3 - 4 ร้อยละ 25 ป.5 - 6 ร้อยละ 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด

4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน และความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ อัตราเวลาเรียน ชั้น ป.1 - 2 ประมาณร้อยละ 10 ป.3 - 4 ร้อยละ 20 ป.5 - 6 ร้อยละ 30 ของเวลาเรียนทั้งหมด

5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และวิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนอย่างใดอย่างหนึ่งในชั้น ป.5 - 6 อัตราเวลาเรียนประมาณร้อยละ 16 ของเวลาเรียนทั้งหมด

จากโครงสร้างและอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ จะเห็นว่าในชั้น ป.5 - 6 นั้น หากโรงเรียนเลือกสอนวิชาชีพเกี่ยวกับการดำรงชีวิตใน

กลุ่มประสบการณ์ที่ 5 เมื่อรวมกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในกลุ่มประสบการณ์ที่ 4 ซึ่งเป็นวิชาที่ต่อเนื่องและมีลักษณะ เช่นเดียวกัน ก็จะมีเวลาเรียนเกือบครึ่งหนึ่ง คือประมาณร้อยละ 41 ของเวลาเรียนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ 2525 ก : ภาคผนวก ข หน้า 2)

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ลักษณะเนื้อหาวิชาในช่วงชั้น ป.5 และ ป.6 มีทั้งงานพื้นฐานและงานเลือก งานเลือกในกลุ่มประสบการณ์นี้ เป็นงานที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนเพิ่มเติม เพื่อสำรวจตัวเองว่ามีความสนใจ ความถนัด และความสามารถในเรื่องใคบ้าง อันจะนำไปเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 415) โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ๕)

1. เพื่อส่งเสริมทักษะและวางรากฐานในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน
2. เพื่อส่งเสริมพื้นฐานการทำงานและประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
3. เพื่อส่งเสริมและวางรากฐานในการทำงาน โดยเฉพาะการยกระดับงานช่างของท้องถิ่นให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น
4. เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพแรงงานของท้องถิ่น โดยเฉพาะการเกษตรของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ
5. เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในค่านอาหาร โภชนาการ การเลี้ยงดูเด็ก การแต่งกาย ให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น

เนื้อหาของงานเลือกที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนนั้น หลักสูตรกำหนดไว้ 5 แขนง คือ แขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร แขนงงานช่าง แขนงงานช่างประดิษฐ์ และแขนงงานอาชีพอื่น ๆ แต่ละแขนงประกอบด้วยกลุ่มงานต่าง ๆ รวม 40 กลุ่มงาน ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ 2523 ก : ก - ข)

1. แขนงงานบ้าน มี 3 กลุ่มงาน คือ
 - 1.1 งานอาหารและโภชนาการ
 - 1.2 งานเสื้อผ้า

- 1.3 งานการเลี้ยงไก่
2. แขนงงานเกษตร มี 13 กลุ่มงาน คือ
- 2.1 การทำสวนผัก 2.2 การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
- 2.3 การปลูกพืชไร่ 2.4 การทำสวนผลไม้
- 2.5 การเลี้ยงสัตว์น้ำและ 2.6 การเลี้ยงสัตว์ปีก
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
- 2.7 การเลี้ยงสัตว์เล็ก 2.8 การเลี้ยงสัตว์ใหญ่
- 2.9 การเลี้ยงสัตว์เลื้อยคลาน 2.10 การประมง
- 2.11 การทำนา 2.12 การทำไร่นาสวนผสม
- 2.13 การเกษตรอื่น ๆ
3. แขนงงานช่างมี 16 กลุ่มงาน คือ
- 3.1 งานเขียนแบบ 3.2 งานไฟฟ้า
- 3.3 งานวิทยุ 3.4 งานเครื่องยนต์
- 3.5 งานโลหะ 3.6 งานหนัง
- 3.7 งานฉกทอ 3.8 งานสาน
- 3.9 งานเครื่องปั้นดินเผา 3.10 งานแกะสลัก
- 3.11 งานเครื่องเขิน 3.12 งานพิมพ์
- 3.13 งานไม้ 3.14 งานปูน
- 3.15 งานทาสี 3.16 งานกัณฑ์
4. แขนงงานช่างประณีตมี 5 กลุ่มงาน คือ
- 4.1 งานประณีตของชำร่วย 4.2 งานประณีตเศษวัสดุเหลือใช้
ในท้องถิ่น
- 4.3 งานประณีตไม้ไผ่ 4.4 งานดอกไม้ใบทอง
- 4.5 งานประณีตดอกไม้แห้ง
5. แขนงงานอาชีพอื่น ๆ มี 3 กลุ่มงาน คือ
- 5.1 งานซื้อขายและบริการ 5.2 งานเสริมสวยและส่งเสริมความงาม
- 5.3 งานอุตสาหกรรมย่อยในท้องถิ่น

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ที่ได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนและนิเทศศึกษามล การปฏิบัติงานของ โรงเรียนประถมศึกษา และรื้อวิพากษ์วิจารณ์ของนักการศึกษา ทั้งที่เป็น ผู้ใช้หลักสูตรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ก็พอประมวลได้ว่าในสภาพปัจจุบันนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ ทั่วประเทศยังไม่ให้ความสำคัญในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แต่จะไปเน้นการ สอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่ว่า การสอนภาษาอังกฤษนั้นง่ายในการจัดการเรียน การสอน มีครูที่เคยสอน ป.5 - 6 อยู่ก่อนแล้ว การสอนไม่คงมีอุปสรรคมาก และคนทั่วไป ยังเข้าใจว่าภาษาอังกฤษนั้นเรียนแล้วมีประโยชน์ เหมาะที่จะไปเรียนต่อได้ (วารุณี ขนวรานิช และมานิต กรินพงศ์ 2525 : 14) แต่การสอนงานอาชีพค่อนข้างจะยุ่งยากในเรื่องการจัด กิจกรรม ขาดอุปกรณ์ ขาดครูที่ชำนาญการสอน ครูไม่คุ้นเคยกับวัตถุประสงค์ของ เนื้อหาวิชา บางส่วน และวิธีสอนในสายกลุ่มประสบการณ์นี้ (ธีระ รัชเจริญ 2525 ก : 47)

การวิเคราะห์รายงานการนิเทศและศึกษามลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2523 พบว่า ใน การสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่ม สร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ไม่ได้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด กล่าวคือครูจะมุ่งสอนกลุ่มทักษะ ใ้แก่ภาษาไทยและคณิตศาสตร์เท่านั้น ส่วนกลุ่มอื่นครูจะ เห็นว่าไม่สำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพครูเกือบไม่สอนเลย (กรมวิชาการ 2523 ข : 14) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่องการเสริมวิชาชีพให้แก่นักเรียนใน ระดับการศึกษาภาคบังคับของประมวล เสนาฤทธิและคณะ ได้ค้นพบสาเหตุที่โรงเรียนดำเนินการ สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไม่ได้โดยเท่าที่ควร เพราะครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ยัง ต้องการให้เน้นการเรียนการสอนกลุ่มทักษะฯ ให้ได้ผล ครูไม่ถนัดในการสอน โรงเรียนขาด อุปกรณ์ และกิจกรรมบางอย่างครูทำไม่ได้ (ประมวล เสนาฤทธิ และคณะ 2524 : 53 - 56)

จากเหตุผลข้างกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ในสี่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ทั้งนี้เพราะเป็นจังหวัดที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย มีสภาพทางด้านสังคม ภาษา วัฒนธรรม และประเพณีแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ประชาชนประมาณ ร้อยละ 70 เป็นชาวมุสลิม ทุกภาษามลายูในชีวิตประจำวัน (เชกการศึกษา 2 2519 : 30)

ปีการศึกษา 2524 เป็นหลัก ในด้านการศึกษาเน้นยังให้ความสนใจน้อย จากสถิติของ กรมสามัญศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2524 เข้าเรียนต่อ ในชั้น ม.1 ปีการศึกษา 2525 เพียงร้อยละ 40 เท่านั้น (กรมสามัญศึกษา 2526 : น. 10) ซึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ประกอบกับคืนแกนในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความเคลื่อนไหว ทางการ เมืองรุนแรง ก็จะทำให้มีประชาชนที่ไม่หวังก็ต่อประเทศชาติอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกัน ได้แก่ โจรจีนคอมมิวนิสต์ (จคม.) ขบวนการกองโจรก่อการร้าย (ชก.) และ ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (บกค.) ทั้งนี้ ถ้าหากเราไม่ค้นหาวิธีส่งเสริมให้นักเรียนระดับ ประถมศึกษามีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพบ้างแล้ว เมื่อจบออกไปก็จะกลายเป็นคนว่างงาน เป็นการสูญเสียกำลังงานของประเทศชาติ และอาจถูกชักนำไปรวมใน ขบวนการที่เป็นภัยต่อสังคมได้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการหาข้อมูลเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษานำไปใช้ เป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษาสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ดียิ่งขึ้น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือก กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะงานเลือก กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 ที่จัดสอนในปีการศึกษา 2527 แขนงงานละ 1 กลุ่มงาน คือ
 - 1.1 แขนงงานบ้าน กลุ่มงานอาหารและโภชนาการ
 - 1.2 แขนงงานเกษตร กลุ่มงานการทำสวนผัก
 - 1.3 แขนงงานช่าง กลุ่มงานสาน
 - 1.4 แขนงงานช่างประติมากรรม กลุ่มงานประติมากรรม เสน่ห์ศิลป์เหลือใช้ในท้องถิ่น
2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน งานเลือก กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 ในโรงเรียนของสี่จังหวัด

ชายแคนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล) ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงโรงเรียนที่อยู่ใน "โครงการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน ประถมศึกษา โดยความร่วมมือจากองค์การยูนิเซฟ" จำนวน 44 โรงเรียน และโรงเรียนที่อยู่ใน "โครงการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา ด้วยความช่วยเหลือขององค์การยูนิเซฟ" จำนวน 80 โรงเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำลังดำเนินการอยู่ โรงเรียนเหล่านี้ได้รับอุปถัมภ์และให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนทั่วไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชื่อถือได้ สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปทดลองใช้และได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามที่คว่ำอย่างประชากรครบ ถือว่าเป็นไปคามความเป็นจริง
3. ครูผู้สอนคนเดียวกันสอนหลายงานเลือก ถือว่าแต่ละงานเป็นอิสระแก่กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และแนวการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพจากหลักสูตร คู่มือครู เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย
2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5, 6 ทั้ง 40 กลุ่มงาน จาก 5 แขนงงาน ในสี่จังหวัดชายแคนภาคใต้ ใช้แบบสอบถาม ตามผู้บริหารโรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 ของโรงเรียนแต่ละจังหวัด และกำหนดเป้าหมายจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 30 ของโรงเรียนแต่ละจังหวัด ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นคืน ดังนี้

จังหวัดยะลา	ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 39
จังหวัดปัตตานี	ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 30

จังหวัดนราธิวาส ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 39

จังหวัดสตูล ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 33

เนื่องจากงานเลือกที่กำหนดไว้ในเนื่อหารายละเอียดงานเลือก กลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5,6 มีมากถึง 40 กลุ่มงาน ผู้วิจัยไม่สามารถนำมาศึกษาทั้งหมดได้ จึงกำหนดไว้ว่าจะศึกษาแขนงงานเลือกละ 1 กลุ่มงาน ซึ่งเป็นกลุ่มงานที่มีโรงเรียนเปิดสอนมากที่สุด แต่คงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25

3. ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 249 คน และครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 ทั้ง 4 กลุ่มงาน จำนวน 471 คน แยกได้ ดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน	249 คน
3.2 ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มงานอาหารและโภชนาการ	147 คน
3.3 ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มงานการทำสวนผัก	129 คน
3.4 ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มงานสวน	68 คน
3.5 ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มงานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้	
ในท้องถิ่น	127 คน

4. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ เป็นเครื่องมือในการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือ

4.1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน	1 ชุด
4.2 แบบสอบถามครูผู้สอนงานเลือก	1 ชุด

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาการใช้ภาษา รูปแบบ แล้วปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขความคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนงานเลือก ชั้น ป.5 และ ป.6 ที่ไม่ใช่วัยอย่างประชากร จำนวน 15 ท่าน แล้วปรับปรุงแก้ไข เป็นฉบับสมบูรณ์

7. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ ผ่านหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล)

8. นำข้อมูลที่ได้มาหาคำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพในสิ่งจังหวัดภาคใต้ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ สนับสนุนหรือปรับปรุงแก้ไขการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนและกรณีพิเศษศึกษาผล ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพต่อไป

คำจำกัดความ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้ช่วยครูใหญ่ ปีการศึกษา 2527

ครู หมายถึง ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5,6 ปีการศึกษา 2527

งานเลือก หมายถึง งานต่าง ๆ ที่หลักสูตรกำหนดให้เลือกสอนตามเนื้อหา รายละเอียดงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5, 6 ซึ่งมี 5 แขนงงาน คือ แขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร แขนงงานช่าง แขนงงานช่างประณีต และแขนงงาน อาชีพอื่น ๆ

กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์หนึ่งที่ปรากฏในโครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การจัดสอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึงการดำเนินการ สอนงานเลือก 4 กลุ่มงาน จาก 4 แขนงงาน คือ

1. แขนงงานบ้าน กลุ่มงานอาหารและโภชนาการ
2. แขนงงานเกษตร กลุ่มงานการทำสวนผัก
3. แขนงงานช่าง กลุ่มงานสวน
4. แขนงงานช่างประณีต กลุ่มงานประณีตศิลป์ วัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนถึงชั้น ป.5
และ ป.6 ในปีการศึกษา 2527 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย